

Vykázané hromadně vyráběné léčivé přípravky v rámci veřejného zdravotního pojištění

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Michal Vysoudil ¹ , Ondřej Šanca ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Klára Benešová ¹ , Petr Klika ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	01.09.2023
Datum poslední aktualizace:	13.03.2026
Datum vyjádření pověření pro ochranu osobních údajů UZIS:	24.03.2026
Datum schválení poradou vedení UZIS:	25.03.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	NR-04-03
Klíčová slova:	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, léčivý přípravek, ATC, veřejné zdravotní pojištění, populace, vykázaná zdravotní péče
EuroVoc:	léčivý přípravek, státní zdravotní služba
Citace:	Vysoudil M., Šanca O., Jarkovský J., Benešová K., Klika P., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Vykázané hromadně vyráběné léčivé přípravky v rámci veřejného zdravotního pojištění. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023. Dostupné z: https://www.nzip.cz/data/1746-hromadne-vyrabene-lecive-pripravky-verejne-zdravotni-pojisteni-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	https://www.nzip.cz/data/1746-hromadne-vyrabene-lecive-pripravky-verejne-zdravotni-pojisteni-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje hodnotit objem léčivých přípravků hrazených z veřejného zdravotního pojištění vydaných nebo podaných (aplikovaných) za posledních pět let. Posledním rokem je časově poslední uzavřený rok. Léčivé přípravky jsou seskupeny podle anatomicko-terapeuticko-chemické (ATC) klasifikace léčiv. Datová sada je sestavena tak, aby bylo možné pro jednotlivé ATC skupiny vyhodnotit rovněž počet unikátních pacientů, u kterých bylo léčivo z dané ATC skupiny v hodnoceném roce alespoň jedenkrát vykázáno.

1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) vznikla datová sada přinášející informace o počtu pacientů s vykázanými léčivými přípravky a objemu předepsaných léčivých přípravků.

Počty jsou členěny podle pohlaví, věku a bydliště pacienta ve formě agregovaných dat na úrovni jednotlivých kódů léčiv dle ATC klasifikace. Smyslem agregace je zmenšit velikost dat při zachování informace o objemu vykazované péče. Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Důležitou informací je, že přiřazená ATC skupina k jednotlivým léčivým přípravkům se vztahuje k datu jejich vydání nebo podání. Zařazení léčivých přípravků (jednotlivých SÚKL kódů) do jednotlivých ATC skupin se v čase může měnit, což tato datová sada nezohledňuje.

Názvy pro jednotlivé kódy ATC skupin jsou k dispozici v [číselníku ATC skupin](#).

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové věty AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové věty AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle [Datového rozhraní NRHZS](#).

1.3 Interpretace a informační hodnota

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který obsahuje data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Při přechodu na nižší úroveň (nižší detail) klasifikace léčiv (např. pro souhrn všech ATC v jedné věkové skupině) lze sčítat počty balení, počty definovaných denních dávek a obvyklých denních terapeutických dávek. Naopak nelze sčítat počty pacientů, jelikož pacient může užívat souběžně různé léčivé přípravky z jiných ATC skupin a při přechodu na nižší úroveň klasifikace (součtu pacientů přes jednotlivá ATC) by mohlo dojít k opakovanému započtení pacienta. Obdobně není vhodné sčítat počty dokladů, protože doklady mohou zahrnovat více léčivých přípravků zařazených do různých ATC skupin. Pokud zůstane členění ATC zachováno, lze sčítat v daném roce i pacienty a doklady.

Mezi doklady jsou zahrnuty všechny doklady, na kterých může být vykázáno léčivé přípravky: 03 – Zvlášť účtované léčivé přípravky a ZP, 10 – Recept a 37 – Vyúčtování výkonů záchranné služby.

1.4 Informační limity

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. lékový paušál při hospitalizaci) nejsou v datové sadě k dispozici.

Datová sada zahrnuje pouze standardně hrazené léčivé přípravky z veřejného zdravotního pojištění. Nezahrnuje tedy ty léčivé přípravky, které běžně hrazeny nejsou, ale zdravotní pojišťovny je ve výjimečných případech uhradily (datová sada nezahrnuje léčivé přípravky, jejichž SÚKL kód začíná písmenem V, např. V100233).

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob datová sada nezahrnuje léčivé přípravky, které byly vykázaný na dokladech, kde byla současně uvedena i jedna z citlivých diagnóz – pohlavní nemoci a žloutenky.

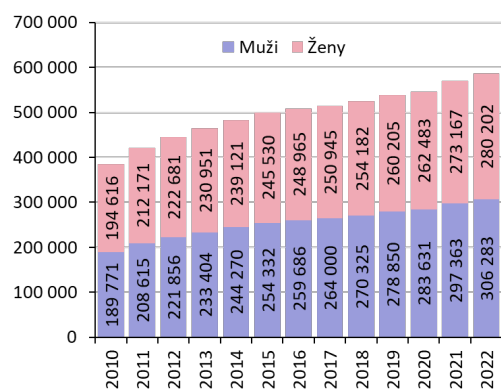
Počty definovaných denních dávek a obvyklých denních terapeutických dávek nejsou stanoveny pro všechny léčivé přípravky.

1.5 Příklady použití

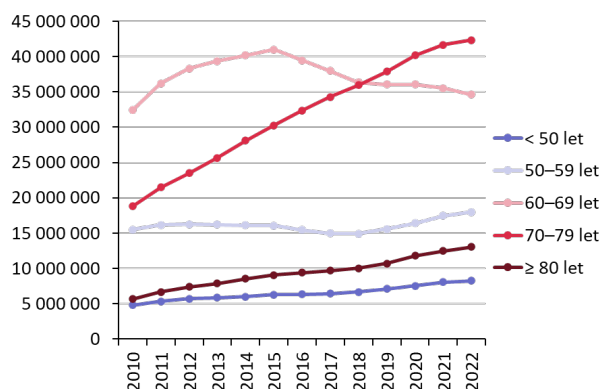
Typickým příkladem využití dat je sumarizace vykazování léčivého přípravku a jeho další rozbor za použití dostupných kategorizací.

Příklad konkrétního výstupu: Uživatel hodnotí, kolik pacientů užívá metformin (ATC kód A10BA02), jaký je počet obvyklých denních terapeutických dávek v jednotlivých věkových kategoriích a vývoj v čase.

Počet osob užívajících v daném roce metformin, dle pohlaví:

Suma obvyklých denních terapeutických dávek, dle věku:

Příklad konkrétního výstupu: Uživatel hodnotí, jaký podíl populace užívá metformin (ATC kód A10BA02). Srovnává relativní četnost výskytu v různých věkových skupinách s ohledem na kraj bydliště a hodnotí vývoj v čase.

	Rok 2012								vs.	Rok 2022							
	Věk: < 30	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80+	Celkem		< 30	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80+	Celkem
Hl. město Praha	0,0 %	0,3 %	1,3 %	4,4 %	10,6 %	13,2 %	8,9 %	3,4 %		0,1 %	0,6 %	1,7 %	5,5 %	11,4 %	16,8 %	13,7 %	4,4 %
Středočeský kraj	0,0 %	0,4 %	1,8 %	6,0 %	13,4 %	16,1 %	10,4 %	4,2 %		0,1 %	0,7 %	2,2 %	6,9 %	13,9 %	20,4 %	17,0 %	5,4 %
Jihočeský kraj	0,0 %	0,3 %	1,6 %	5,4 %	12,4 %	14,7 %	9,2 %	4,0 %		0,1 %	0,6 %	2,0 %	6,0 %	12,5 %	19,0 %	15,5 %	5,4 %
Plzeňský kraj	0,0 %	0,4 %	1,7 %	5,6 %	12,8 %	14,6 %	9,3 %	4,1 %		0,1 %	0,6 %	2,3 %	6,8 %	13,2 %	20,2 %	16,4 %	5,7 %
Karlovarský kraj	0,0 %	0,4 %	1,8 %	6,0 %	13,9 %	17,3 %	12,5 %	4,6 %		0,1 %	0,8 %	2,6 %	7,0 %	14,4 %	21,0 %	19,8 %	6,3 %
Ústecký kraj	0,0 %	0,4 %	2,0 %	6,7 %	14,3 %	17,6 %	11,6 %	4,6 %		0,1 %	0,7 %	2,7 %	7,4 %	15,0 %	20,7 %	18,4 %	6,2 %
Liberecký kraj	0,0 %	0,4 %	1,6 %	5,1 %	11,9 %	14,9 %	10,2 %	3,9 %		0,1 %	0,8 %	2,3 %	6,6 %	13,2 %	20,1 %	17,3 %	5,7 %
Královéhradecký kraj	0,0 %	0,4 %	1,8 %	5,8 %	13,2 %	16,3 %	10,4 %	4,5 %		0,1 %	0,7 %	2,3 %	6,6 %	13,5 %	20,4 %	17,2 %	6,1 %
Pardubický kraj	0,0 %	0,4 %	1,8 %	6,0 %	13,4 %	16,7 %	11,4 %	4,5 %		0,1 %	0,6 %	2,3 %	6,6 %	13,8 %	20,4 %	17,7 %	5,8 %
Kraj Vysočina	0,0 %	0,3 %	1,6 %	5,5 %	12,8 %	15,6 %	11,2 %	4,2 %		0,1 %	0,6 %	2,0 %	5,7 %	12,1 %	18,9 %	16,6 %	5,4 %
Jihomoravský kraj	0,0 %	0,3 %	1,6 %	5,6 %	12,4 %	15,6 %	10,7 %	4,1 %		0,1 %	0,5 %	2,0 %	6,1 %	12,6 %	18,5 %	16,3 %	5,2 %
Olomoucký kraj	0,0 %	0,3 %	1,6 %	5,6 %	12,8 %	16,2 %	11,7 %	4,3 %		0,0 %	0,5 %	2,0 %	6,2 %	13,1 %	19,2 %	17,3 %	5,6 %
Zlínský kraj	0,0 %	0,3 %	1,5 %	5,4 %	12,7 %	15,0 %	9,8 %	4,1 %		0,0 %	0,4 %	1,7 %	5,5 %	11,6 %	17,3 %	13,8 %	5,0 %
Moravskoslezský kraj	0,0 %	0,4 %	1,8 %	6,1 %	13,4 %	16,0 %	10,6 %	4,3 %		0,1 %	0,6 %	2,2 %	6,3 %	13,1 %	18,7 %	15,5 %	5,5 %
Česká republika	0,0 %	0,4 %	1,7 %	5,7 %	12,9 %	16,0 %	10,9 %	4,2 %		0,1 %	0,6 %	2,1 %	6,4 %	13,1 %	19,2 %	16,3 %	5,5 %

1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

1.7 Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, léčivý přípravek, ATC, veřejné zdravotní pojištění, populace, vykázaná zdravotní péče

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

léčivý přípravek, státní zdravotní služba

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 6 726 000
- Počet popisných atributů: 11
- Velikost: 573,96 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních pacientů s předepsaným a zdravotní pojišťovnou uhrazeným léčivem (na úrovni ATC skupin), počty dokladů, sumu vydaných nebo podaných (aplikovaných) balení léčivých přípravků, sumu definovaných denních dávek a sumu obvyklých denních terapeutických dávek. Datum vydání nebo podání léčivého přípravku je převedeno na rok, věk pacienta je transformován do pětiletých věkových skupin.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok vydání nebo podání (aplikace) léčivého přípravku
- Možné hodnoty: poslední uzavřený rok a čtyři předchozí roky (poslední uzavřený rok je vždy o jeden rok nižší než rok zveřejnění datové sady)

2. Kód věkové skupiny

- Název parametru: vek
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kód pětileté věkové skupiny podle věku osoby vycházející z [Číselníku věkových skupin NZIS](#)
- Možné hodnoty: kódy věkových skupin vycházející z číselníku věkových skupin; kódy odpovídají hodnotám pětiletých věkových skupin v rozsahu 0–84, 85+ a Neuvedeno

3. Pohlaví

- Název parametru: pohlavi
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1 – muž
 - 2 – žena
 - 99 – neuvedeno

4. Kód okresu

- Název parametru: okres
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód okresu (LAU1) bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)

5. Kód ATC skupiny léčivého přípravku

- Název parametru: ATC_kod
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód ATC skupiny dle číselníku ATC skupin
- Možné hodnoty: viz [číselník ATC skupin](#)

6. Název ATC skupiny léčivého přípravku

- Název parametru: ATC_nazev
- Datový typ: string
- Popis parametru: název ATC skupiny dle číselníku ATC skupin
- Možné hodnoty: viz [číselník názvů ATC skupin](#)

7. Počet unikátních pacientů

- Název parametru: pocet_UOP
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet unikátních pacientů, kterým byl vydán nebo podán léčivý přípravek v daném roce
- Možné hodnoty: přirozené číslo

8. Počet dokladů

- Název parametru: pocet_dokladu
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet dokladů u pacientů s vydaným nebo podaným léčivým přípravkem v daném roce
- Možné hodnoty: přirozené číslo

9. Počet balení

- Název parametru: mnozstvi
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: suma vydaných nebo podaných balení léčivých přípravků v daném roce
- Možné hodnoty: kladné reálné číslo

10. Doporučené denní dávky

- Název parametru: pocet_DDD
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: suma definovaných denních dávek léčivého přípravku (je-li k dispozici)
- Možné hodnoty: kladné reálné číslo

11. Obvyklé terapeutické denní dávky

- Název parametru: pocet_ODTD
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: suma obvyklých denních terapeutických dávek léčivého přípravku (je-li k dispozici)
- Možné hodnoty: kladné reálné číslo